

Dokumentumok a Mednyánszky család életéből a régi korokból

1. Mezőnyánszky János palotai kapitány kérelme Miksa királyi herceghez (1559)
2. Mednyánszky Pál bárói címerének leírása Bél Mátyás által
3. Óda Mednyánszky Alajoshoz (1840)
4. Mednyánszky Antal bárói oklevelének latin nyelvű leírása a Királyi Könyvekben (részlet 1750)
5. Mednyánszky Ferenc László földvári apát és Dunaföldvár város közötti szerződés (1719)
6. Mednyánszky Antal: „Illustris belli heroes...” című könyvének bevezető oldalai (1736)
7. Kesergés nagyon tisztelendő miglészi és mednyánszki Mednyánszky Cal. József halálára (1843)
8. Mednyánszky Sándor honvéd őrnagy kiáltványa Veszprém megye lakosságához (1849)

1. Meznyánszky János palotai kapitány kérelme Miksa királyi herceghez (1559)

Serenissima Regia Maiestas etc.

Intellexi gratiosum responsum Maiestatis Vestrae Serenissimae a domino secretario Lysthio Ubi Maiestas Vestra Serenissima collationem ipsarum possessionum ad adventum Georgii Thwry capitanei differre gratiose dignata sit. Certo etenim credat Maiestas Vestra Serenissima, possessiones ipsas nunquam ad arcem Palotha, sed ad coronam reginalis Maiestatis Budam de iure pertinuisse et quas ego tunc, cum praefecturam arcis Pallotha agerem, a Turca Christiani nominis hoste iure belli occupaveram, quas tandem condam. dominus Podmanyczky pro fidelibus servitiis meis ultra solutionem Maiestatis Vestrae Serenissimae nobis in ipsa arce Palotha factam, ad propriam sustentationem cum omnibus earundem proventibus contulerat. Et quia iam arx Palotha ad manus Maiestatis Vestrae Serenissimae devenerit, supplico humillime, dignetur ex sua innata clementia possessiones ipsas durante beneplacito Maiestatis Vestrae. Serenissimae mihi conferre gratiose. Gratiosum a Maiestate Vestra Serenissima expecto responsum.

Eiusdem Maiestatis Vestrae Serenissimae
fidelissimus servitor Ioannes Meznyansky.s

Fenséges királyi herceg etc.

Tudomásul vettem legkegyelmesebb Fenséged Lystio titkár általi válaszát, melyben kegyesen méltóztatott hozzájárulni Tury György kapitány érkezésének elhalasztásához. Biztos vagyok benne, hogy Palota soha nem volt a korona tulajdona, hanem a királyné birtoka volt, melyet prefektusa által fellegvárrá építtetett.

A török nem birtokolta eddig, ám végül késő lehet.

Podmaniczky uraság megvonta fizetésünket, minden személyes jövedelmünket, és visszavonult. Már minden jövedelmünket elköltöttük, ezért nincs más megoldás, mint hogy Palota várát legkegyelmesebb fenséged kezébe ajánlva könyörgöm alázatosan, hogy Felséged a saját veleszületett kegyelméből a javakat számunkra biztosítani szíveskedjék.

Nagyon várva felséged kedvező válaszát,

Felséged leghűségesebb szolgája

Meznyánszky János

2. Mednyánszky Pál bárói címerének leírása Bél Mátyás által

Scutum nimirum militare erectum, linea per medium a summo deorsum ducta hinc in coelestinum, illinc in rubrum campos divisum, e cuius fundo tres virides scopuli assurgere, supraque illos in scuti medio corona regia locata esse, ex eademque tres sagittae aureae, duae per modum crucis, tertia vero erecte obtuse, caeterae vero cuspidibus suis emergere, penesque easdem ab utraque parte singuli monocerotes ad invicem stantes, exterioribusque scopulis insistentes, ac collis eorundem praenotatae duae sagittae per modum crucis (ut praemissum est) cuspidibus suis intentae conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam, solidae nobilitatis, iam vero magnificentiae decus, regio diademate conspicuam, ex eoque dimidium album monocerotem, ore hiante, lingua extensa, utrisque pedibus in dextram scuti partem salientem, ac inter binas, hinc quidem rubro et albo, illinc vero caeruleo et flavo coloribus variegatas alas eminentem proferente - ornatam. :A summitate vero sive cono galeae ilaciniis seu lemniscis, hinc candidis et rubris, illinc autem aureis et coeruleis, in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque Ipsum decenter ac venuste exornantibus."

A pajzs a katonai létre utal, húzott vonallal (vágással) a közepén elválasztva a felső és alsó oldal; piros síkságon három zöld halom, melynek az alján a sziklák emelkednek, és fölöttük a királyi korona; közepén a címerkép három nyílvessző azonos füllel (szárnyal), két nyílvessző kereszt alakban, a harmadik nyílhegy nélkül, mint egy lándzsa függőleges áll; melynek szárnya ugyanolyan mint a másik kettőé; a magasztosan álló nyílvessző a sziklákon nyugszik a két nyíl pedig keresztben (mint már említettük). A pajzs felett nyitott harci sisak, mely a hadtudományra utal, egyben a nemességre, teljesítve nagyszerű hírnevünket; feltűnő a királyi fejdísz, mely oldalra forduló egyszarvú nyitott szájjal, hosszan kilógó nyelvvel, az egyszarvú mindkét lábbal; két oldalon egyrészt piros és fehér, másrészt kék és sárga színű szárny, mely díszített . Felül a sisak körül szalagok, fehér és piros , a másik oldalán az arany és a kék, melyek finoman szétterülve díszítik a pajzsot.

3. Óda Mednyánszky Alajoshoz (1840)

Quo Te serенаe mentis amoenior
Vis, et gerendae dexteritas rei,
Rectique constans irretorta
Fronte fides, decorumque pulcher

Provexit ordo. Nam velut inclito
Quae erevit arbor germine, jam
coma,
Fructuque tempestiva, largas
Fundit opes, placidas et umbras:

Intaminato sic Tibi pectore
Adulta Virtus multiplici in dies
Usuque, sublimique nisu
Emicat, et potiore censu.

Haec illa nervos , et decus
Imperii,
Et civitatem quis deceat status,
Curare solers, et labores
Regis ad obsequium locare.

Dudum severis illa negotiis
Adtemperata Te dedit indole ,
Rebusque nostris , et recenti
Concilio , patriisque Musis.

Budaeque colles. - Sed speciosius
Plerumque doctae Palladis
artibus
Conspirat , et Musis amicam
Gaudet honos redimire frontem .

Nec indecoro foedere gestiunt
Curaeque Regni', Regnaque
sedulae
Necti 'Minervae. Hinc illa pleno
Copia honorum opulenta cornu

Tuis , Aloysi! venit adoreis ,
Laurisque partis. Conspicuo Tibi
Dudum refulserunt tropaeo
Mentis opes, animique celsi;

Docto vetustas dum calamo eruis
Arces tenebris, nec male carpere
Obliviones, et ruinis
Usque suis pateris sepultas.

Sic, feriatae quod mora fert
brevis
Horae, occupatum strenuus otium
Lucro reponis, uon caducam
Gnarus emi bene posse laudem.

Impendiosae merce scientine. –
Haec scivit , et quid nesciat
Optimi
Mons FERDINANDI? Et
"Literato
Tiphys , ait , vigil in Senatu

Clavum tenebis" Dixit. Et aurei
Librisque , chartisque, et volucris
stilo
Nitere mox cultus , et illa
Purior , et melioris aevi

Morum venustas , non sine gloria
Mednyanszkyani Nominis. Hinc
chori
Et culta Musis personare
Pulpita , Apollineique postes:

Il qua benigni nigni Gratia
Caesaris,
Virtusque ducit Te Tua. Sic novi
Fusces Tibi sint, sic perennent:
Emeritae monumenta palmae!

ALEXANDER KUTSERIK
R. Archi "Gymnasio Budae J.
Scholee Professor,

4. Mednyánszky Antal bárói oklevelének latin szövege a Királyi Könyvekben (1750. október 24.)

Maria Theresia Etc. Fideli Nostro Egregio Antonio Mednyánszky de Medgyes Salutem et Gratiae nostrae Caesareo Regiae continuum erga TE Incrementum. Cum nihil magis Imperatoriam, atque Regiam deceat Celsitudinem, quam Virtutem, quae in Subditorum Animis enitescit, Casareo Regia Liberatitate, Et Munificentia prosequi, ut quos Virtutum agmine munitos, Et Rebus praclare gestis insignitos aut in futurum gerendis quibusvis Negotijs aptos et Idoneos, ac insuper Fide, et Fidelitates spectatos esse constat, Iidem Casareo Regia, Gratiae foveantur, Novisque Titulus Honoribus, et Dignitatibus condecorentur, ac ut nonmodo Illi alacriores, et ad quavis Fidelitati Specimina obeunda promtiores reddantur, verum reliqui etiam ejusmodi Muneribus, et Praemijs allekti, omne Studium, Et Industriam eo convertant, quatenus, Principibus, quibusvis Virtutibus, Et praecaris Factis Suis quam acceptissimi esse mereantur, Et Gloriae cupidine impulsimil tam arduum existiment, quod aggredi perhorrescant, inde clarum Sibi Nomen comparaturi. Qvibus rationibus Nos quoque Majorum, Et gloriosorum Praedecessorum Nostrorum hoc genere Laudis Vestigia sectantes, Tuis Antini Mednyánszky de presata Medgyes provocatae Virtutibus, Te ejus modi Speciali Gratia nostra nostroque singulari favore dignum existimamivus, qui atioquin de Nobili eaque Vetusta (testantibus id Benignis Literis Nobilitaribus Ferdinandi Romanorum Imperatoris...

TE ANTONIUM MEDNYÁNSZKY de MEDGYES ac per TE Haeredes, et Posteritates ex Dei Benediction legitime nascituras Utriusque Sexus Universas animo deliberato, et ex certa nostra Scientia, ac Potestatis. Nostrae Casareo Regiae Plenitudine, Gratiaq, speciali in Numerum, Ordinem, et Consortium, praedicti Regni nostri Hungariae, Partiumve eide annexarum LIBERORUM BARONUM se MAGNATUM Rubra Cera in Literarum suarum Obsigillatione utentium recipiendum, evehendum, aggregandum, et adnumerandum duximus. Volentes, et per expressum decernentes: ut TU ANTONI MEDNYÁNSZKY de praedicta MEDGYES, haeresque, Tui, et Posteritates Utrisque, Sexus Universi amodo imposterum futuirs semper, et perpetuis Temporibus ubique Locorum, et Terrarum omnibus illis Gratiis Privilegis, Honoribus, Dignitatibus, Immunitatibus, Libertatibus, Praerogativis, Exemptionibus, Indultis, et Favoribus, quibus caeteri praelibati regni nostri Hungariae, Pertiumque, eidem annexarum Liberi Barones, feu Magnates, sive de Jure, sive de antiqua Consuetudine, aut aliter qualitercunque utuntur, fruuntur, et gaudent, tam intra, quam extra Judicium, et Comitia, aliasque Cera Rubra instar aliorum BARONUM et MAGNATUM

munire possis, ac valeas. haeredesque, et Posteritates Tui Universi valeant, atque possint. Quo vero perpetuum hujus nostra ad hanc Dignitatem Sublimationis extet Documentum Eademque pleniori Beneficio decorata in Oculos clarius incurrat Hominum, Antiqua et Gentilitia Condivisionatium Tuorum Succesforum utpote an

Mi Mária Terézia, Isten kegyelméből római császár és a rómaiak és Magyarország, csehország, Dalmácia, Horvátország etc. köszönti a kiváló Antonio Mednyánszky Medgyes-t. Amikor semmi nem ellenkezik a szokással, és azzal összhangban lévő hatáskörökkel, amelyek a tárgy fejében, és ragyogó király módjára bizonyos pompát követve, hogy mely erény az országunkban most és a jövőben a magatartás az üzleti vagy üzleti tanácsadás különböztetik meg a kőbánya, és a jó cselekedetek, sőt, hit és a hűség az irodába kell megállapítani, azonos Casarea király, aki elősegítette a dicsőség a címet a becsület és a méltóság rendelkeznek, és azok, alig várja, hogy nonmodo és hűség minden szükséges végrehajtani a mintákat vissza, de a bal még ilyen ajándékot, és praEmiJ vonzott minden vizsgálat és Energia a repülés, és amennyiben, hercegek, függetlenül az erények, és imádkozunk a saját népszerűségét, amely lehet méltónak, és a dicsőség az ilyen körülmények között nehéz arra gondolni, hogy a vágy hajtott ezer, hogy félnek, hogy megtámadják, majd összehasonlítani a nevet maguknak. Azt is alkalmazzák a arányai őseik, és hogy ez a fajta ajánlat nyomában elődeink, folytatva az Antin Mednyánszky költözött presatus Medgyes erények, akkor egy ilyen különleges kegyelme méltó szaktanácsadás és existimamivus aki atioquin de Nobili és az ősi (tanúja ez a fajta nemesítése betűk Ferdinand római császár ...

Antonius a Mednyánszky Medgyes és rajtatok keresztül az örökösök a TE és az utókor mindkét nembeli, mindegyik Isten áldása fog születni a szándékos cselekmény jogszerű legyen, és a föld a mi biztos tudás, és a hatalom. Royal teljessége mi Cäsarea, Gratiaq, specializálódott a számát, sorrendjét, és a társadalmi kapcsolatok, a mi azt mondta a magyar királyságban, ahhoz csatolt részei; Obsigillatione azoknak, akik az ingyenes saját bárók ment, hogy megkapja a nagyok vörös tintával, literben, és importáló a csoportosítására, és mi kell számozni. Azok, akik szeretnék, és azt kifejezetten, e rendelet, hogy az összeg az említett TU ANTONI Mednyánszky Medgyes, haeredesque, Tui, és az utókor Mindkét esetben a neme a jövőben a világegyetem, a mai naptól fogva futuirs mindig, mindenhol és minden időben és helyen, és a föld minden kiváltságait kegyelem, kitüntetések, méltóságokat, mentességeket, szabadságjogok, előjogok, mentességek, engedményeket, és a közhangulat, amely a többi praelibati mi magyar királyság, Pertiumque, hogy ugyanaz a annexarum, szabad báró, feu fontos személyek, vagy

a törvény, vagy az ősi város consvetudine, vagy más módon bármilyen módon használja, ők élvezik őt, és örüljetez, valamint amelyen belül a peren kívül, és számít, bárók, és a nagy emberek, a másik képes egyengetni viasz piros, mint a többiek, és az egészségre. haeredesque, és az utókor tudja a világegyetem, és képesek. De ebben valaha is történt ez a méltóság szublimáció nyúljanak teljesebb Beneficio díszített ugyanabban a dokumentumban egyértelműen felmerült az emberek szemében, mint egy régi, Gentilitia Condivisionatium Ön Succesforum

5. Mednyánszky Ferenc László földvári apát és Dunaföldvár város közötti szerződés (1719)

Én alább megírt földvári Apátur, zolyomi Esperest, esztergomi kanonok, földvári lakosimnak sokszori instantiájára (kérelmére) jövődöbeli, egyszersmind bátorságosabb és boldogabb megmaradásokra, gyarapodásokra nézve, következő contractualis punktu-mokra resolváltam (szerződési pontokra határoztam el) magamat:

1. Földvári lakosimnak szabad legyen, magok között vox (szavazat) szerint Birót, mellette levő tanácsosokat, több szolgáló rendekkel együtt az uraság tisztének jelenlétében választani és rendelni, melyet is in tempore (annak idején) személy szerint, vagyis levél által pro confirmatione (megerősítés végett) tartoznak az uraságnak repraesentálni (előterjeszteni).

2. Az egymás között való veszekedést, böcstelen szóval való mocskot, szitkozódást, hatalmaskodást, tilalomnak megszegését és más ezekhez hasonló állapotokat, melyek közöttük történnek és történhetnek, város bírāja előtt nem csak folytathassák, sőt decidualni cum desumptione Convictionis (elvégezni az elmarasztalás behajtásával) tartozzanak, afféle convictionális (elmarasztalási) büntetésnek pedig harmadrészét a mindenütt bevett közönséges és dicséretes szokás szerint a földvári elpusztult szentegyháznak restauratiójára (megújítására) az uraság tisztének hírével tartozzanak az Egyházfinak kezébe adni, melyekről is az egyházfiai szokott idejében számot adni tartozzanak. Hogy ha pediglen valamely pörösfél pörének városszékin való decisiójával (eldöntésével) meg nem elégedne, tehát legalis apellátában (törvényes fellebbezésben) vévén pörét, maturioris revisionis gratia (érettebb megvizsgálás végett) az, uraság székin folytatni tartozzék. A vérbiróságnak desumptiója (eszközlése) illeti az uraságot. A jus gladiumnak praerogativája (a kardhatalom kiváltságossága) országunk törvénye szerint az uraság mellett marad.

3. Földvári és ott levő alsó Toót (de úgy, hogy azt teljességgel ki ne pusztítsák, és annak halából kereskedést ne indítsanak, hanem csak maguk asztali szükségére vele éljenek) úgy kanatsi határoknak szőlőhegyeit, szántóföldjeit, kaszáló rétjeit, pascuatióra (legeltetésre) való helyeit colalhassák (művelhessék) s usualhassák (használhassák) a szokott Dézmának kiszolgáltatásával.

4. Földvári lakosok ellenben tartozzanak esztendőnként minden gazda egy-egy ekétől külön-külön öt-öt forintokat a megengedett három szabad esztendő után az uraság részére letenni, nemkülönben a kisebb értékű gazdák is, ahhoz képest proportionate (arány-

lag), a marhátlan és zsellérek pedig egy-egy tallért; a kereskedők, kalmárok, boltosok, mesteremberek, facultásokhoz (tehetségökhöz) képest proportionate (aránylag) fizessenek. E fölött országgyűlésekkor, octávák (nyolczadok), törvényes Breviák és extraordinariák (rövid és rendkívüli törvénykezések) idején, minthogy a földvári apátúr efélék idejekor per regales (királyi levelek által) szokott evocáltatni (meghívattatni); tehát az ország törvénye szerint élésből inbuálni (adózni) tartozzanak. A praedeclarált taxa (a fön kitett összeg) letételét két terminuson (határidőben) ugmint egy részét szent György, más részét szent Mihály napján tartozzanak magok emberei által az uraságnak kezeihez szolgáltatni.

5· Mindenféle procreatiéből (terményből) búzából, rozsból, árpából, tönkölyből, zabból, kölesből, juhokból, méhekből és az olyatén sörtésekből, kik az uraság makkos erdein legeltetnek, a szőlőtermésből pedig minthogy tulajdon incuriajuk (gondatlanságuk) miatt két esztendő elfolyása alatt a szőlőhegy munka nélkül negligáltatott (elhanyagoltatott), tehát mostantól fogvást három esztendő után a tizedbeli dézmát tartozzanak az uraságnak igazságosan kiadni.

6. A tanyákat és halastókat az uraság azoknak engedi meghalászni, a kik bővebb hasznot az uraságnak adhatnak, és a kiknek halászáshoz elégséges eszközük szokott lenni, mely is bizattatik az uraság tisztének dexteritására (ügyességére).

7· Minden esztendőben három szekereket fuvarozásra megkivánja az uraság, ugmint halaknak, vadaknak, madaraknak, és más szükséges állapotoknak felszállítására, a mikor tudniillik annak alkalmas ideje szokott lenni.

8. Bor, sör, égett-bor kiárultatásának korcsmája a szent György naptól fogvást szent Mihály napig inclusive (bezárólag) az uraság részére folyjon, és ha valaki azon idő alatt merészelné bort, sört, vagy égett bort árulni, tehát az olyan személynek nem csak bora, söre, vagy égett bora, sőt az egész jószága az uraság számára azonnal confiskáltassék (elkoboztassék). Sz. Mihály naptól fogvást pedig szent György napig a város részére folyjon az egész korcsma azon fölülírt büntetés alatt. A mészárszékbeli jövedelemnek hasonfele az uraságé, hasonfele pedig engedtetik a városnak. A sörfőzőház jövedelmeivel együtt az uraságé.

9· A három vásárkor obveniálandó (befolyó) mindenféle jövedelemnek felét az uraság megkivánja, fele engedtetik a városnak.

10. Keéri pusztának erdejéből megengedtetik földváriaknak épületre való fát az uraság tisztének hirével, módjával és kár nélkül hordani, holott pedig azon pusztának arendatora (haszonbérelője) találkozik, tehát az olyatén arendatorral inealandó (kötendő) alku szerint a praeemptio

(előjog a vételre) megengedtetik a városiaknak.

11. A kiknek kedvök nem volna Földváron való lakásra és ki akarnának bontakozni, megengedtetik időjártában, úgy mindazonáltal, hogy az uraság tisztének hírével legyen és attól czédulájok legyen, nemkülönben a magok költségével és kézimunkajokkal felállított épületeknek és szőlőknek funduson (földbirtokon) kívül való eladása kívánságuk szerént szabad legyen, akik pedig házukat pusztán hagyván, hir nélkül elszélednek, tehát az olyatén házak, hozzátartozandó szölleivel és minden más appertinentiajival (hozzátartozókkal) együtt immediate (közvetlenül) az uraság jurisdictionójában (joghatóságában) legyen.

12-szer és utolszor. Földvári lakosim között, a mely nemesi személyek megtelepedtek, laknak most és jövőben közikbe bejövén, laknának, tehát a reájok esendő taxát (szabott bért) földesuroknak megadván, a fölött minden közönséges város terhe s onusinak subealására (kötelezettség viselésére) kötelesek. - A fundusról exurgált (a földbirtok miatt keletkezett) pöröket az uraság székin folytassák, in actu vero personalis (személyes ügyekben pedig) a nemes vármegye jurisdictionója (joghatósága) alatt legyenek, megengedtetik. Melyeknek nagyobb bizonyosságára saját kezem irásának és pecséttemnek megerősítésével fölülemlített földvári lakosimnak adtam ezen contractualis (szerződési) levelemet. Actum (kelt) kir. szab. NagySzombat városában die 29-a Martii Anno 1713. (L.S.) Mednyánszky Ferencz László, földvári apátúr.

Az oklevélen az alábbi záradék olvasható még:

Praesentem Copiam Contractus Antiqui Mednyánszkyam Földvárierisibus incolis extradati, in omnibus suis punctis et clausulis ratificando et aprobando, ad multi dari an eorundem Földváriensium incolarum humillimam instantiam pro uberiori, certiori et feliciori eorundem permansione, ex benigna nostra gratia confirmamus ac pro suo etiam in posterum habendo et servando originali extradari concessimus, in cujus majorem fidem propriae manus subscriptione et sigillo nostro munivimus et roboravimus. Actum Augustae Vindelicorum, die vigesima mensis novembris Anno 1738. Josephus m. pr. Landgravius Hassiae, Abbas Földváriensis.

Magyarul: Jelen másolatát a földvári lakosoknak kiadott Mednyánszky-féle szerződésnek minden pontjaiban és záradékaiban hitelesítvén és helybenhagyván, ugyanazon földvári lakosoknak igen alázatos kérelmekre, ugyanazoknak további biztosabb, bizonyosabb és boldog megmaradásukra jóságos kegyünkből megerősítjük és részünkről ezután birandó és megtartandó eredeti gyanánt kiadatni megengedtetük. Melynek nagyobb hitelére saját kezünk aláírásával és pecsétünkkel elláttuk és megerősítettük. Kelt Augsburgban november 20-kán 1738. (P_ H.) József s. k. Hassiai örgróf, földvári apát.

6. Mednyánszky Antal: „Illustris belli heroes...” című könyvének bevezető oldalai (1736)

Illustres belli heroes panegyri dictione celebrati, honoribus Perillustrium, reverendorum, nobilium ac eruditorum Dominorum AA. LL. et philosophia Magistrorum Oblati Ab Illustrissimo Adolescente Antonio L.B. Mednyánszky, rhetore Cassoviensi, In Alma Apsic. S.J.Univ. Cassoviensi per revenendum, patrem Igna Preteli e Soc. Jesu AA.LL et Philosophiae doctorem, ejusdemq, professorem Emeritum, Suprema AA LL Et Philosophiae lauren rentur

Anno M.DD XXXVI. Mense August die

(A háborús hősök ünneplésére írott dicshimnusz a kiváló, nemes és tanult, legkiemelkedőbb Mednyánszky Antal liber báró, a kassai Jezsuita Egyetem (Alma Apsic. S.J.Univ) szónüka által tisztelendő Pretteli Ignác atyának, a kassai egyetem professzor emeritusának ajánlva az úr 1736. évének augusztusában)

Perillustres, reverendi, nobiles ac eruditi domini neo-magistri philosophi.

Magna mihi hodie in communem vobiscum abeundi plausum suppetit Neo-doctores cum in hoc sapientiae Thetro, eam nominis vestri celebritati accessionem fieri conspicio, cui tum propter meum Vobis obsequendi studium, accedere animis, Aequum est; tum propter Vestram in stagraei laboris trieteride constantiam gratulari, perjucundum. Omnem enim in eo Vos fixisse operam omnem eo vertisse cogitatione, ac mentem non nescio, ut nulla vis incitatos ad maxima spiritus, contentionemque Vestram evertere ne dum tardare potuerit.

Quod fane in Vobis, ut ad coeterorum imitationem longe pulcherrimum, ita in communem voluptatis sensum, minus minus videri debuit. Novistis quippe in studia sapientiae permultos ingredi, Laurea tamen perpauca, eosque non nisi sua Virtute ad Summa utriusque rei-publicae institutos, insigniri. Atque hanc Vos felicitatem contigisse hodie, et maximopere gratulator, et spem minime dubiam concipio fore, ut sapientiae mercedem amplissimam indipiscamini, Virorum a rebus gestis clarissimorum numerum aucturi. Que mente nonnullos de Viris illustribus (omnes enim mei esse instituti non potuit) in quibus fortem Vestram etiamnum prevideatis, honoribus vestris inscribo.

Atque eos praecipue, quos aut Vos ipsi oculis usurpavistis, aut bene eosdem audire in rebus militae actis, tam fide certa accepistis, quam si spectareti. Ponite Vobis ob oculos (nisi forte haec cogitavisse operae concham falso existimaritis) facinora illorum, et erit, quod non modico vobis incitamento sit ad summa quaeque animum attollendi, et in quorum exempla intueri licuit, in eorum quoque facta abire nullo pigebit tempore; praecipue, cum patriae studiosi esse in animo habeatis. Illud preaterea mihi animum addidit, ut nemo non videret nostra etiam memoria invictos Heroes nequaquam desiderari: qui gloriosa majorum tempora, in hanc quoque aetatem transisse, gloriose factis palam facerent.

Atque idcirco, cum singulari semper fuerint ornamento Patriae, quin ipsis etia exterorum sermonibus non paru egregiae commendationis consecuti, nuda manu oes praeterire mihi religions duxi, nihil subveritus, fore, ut quavis impari subinde calamo a me nonnulla attingi senseritis, optimum Vobis Patriaque studendi meum obsequium cumulate fitis probaturi, mihi que vestram, qua uti consuevistis comitatem animi liberalius impertituri.

Ita vovet HONORIS VESTRI Studiosissimus A.LB.Mednyánszky

7. Kesergés nagyon tisztelendő miglészi és mednyánszki Mednyánszky Cal. József halálára (1843)

Körödben elhintetted a' tudásnak
S tapasztalásnak biztos magvait,
Hogy élvezet , avvagy írt gyümölcsük adjon
Ha jók vagy búsak lesznek napjaid.

A' mag hikelt , virágot és gyümölcsöt
Teremve kertészét meg nem csalá;
'S hogy kertje gazdagabb mikép lehessen,
Egész figyelmét abban' foglalá.

Mi véltük, vajmi kínos lesz a' válás;
Ha kertjét itt kell hagyni egykoron.
És jött az óra, hajh nagyon korán jött!
Halált hozott sötét rémszárnyakon.

'S nyugodva láttuk őt halálos ágyán,
Előtte kertjéből csak egy fa volt,
A' szent keresztfa, 's annak dús gyümölcse,
A' nyugalom, melly lelkében honolt.

Körötte álltunk reszkető tagokkal
Mi, a' jelenlét' gyenge rabjai,
'S figyeltünk, hogy megválva annyi kincstől
A' haldokló miket fog mondani.

És szóla: "Így megy füstbe a' világnak
Csalóka fénye, így minden remény!"
És sápadt arczán nem volt nyugtalanság,
Nem semmi kétség mavadó szemén.

Lélekze, - 's újra szólott: "A halállal
Béküljetez korán ki kedvesim!"
"S ki élve élni példával tanított,
Meghalni oktatott végpercein.

Végsőt lehelle, és sohajtva szólott:
"Áldjon meg Isten! ... int a' perczenet!"
'S befogva száját és szemét magának
Mint hős bevégzés életét.

Csudálva reszketénk a' hős tetemnél,
És ajkainkon a' szózat megállt;
A' köny szemünkből e sohajjal tört ki:
"Oh Isten, adj nekünk is ill halált!"

8. Mednyánszky Sándor honvéd őrnagy kiáltványa Veszprém megye lakosságához (1849)

Polgártársak!

Hallottátok bizonyosan azon csata és győzelem hírét,¹⁴⁵ mely Komárom alatt az osztrák ellen kivívatott; 's melyhez hasonlót a' magyar történet eddig nem ismer. — Néhány óra elég volt arra, hogy a' nagyszámú, elbízott'46 oszt-rák sereg Klapka tábornok honunk halhatatlan hőse által megsemmisítségék. Alig maradt hírmondó, ki Bécsbe menekülve, elbeszélhette volna a' halálos csapást, mely hazánk rablóit érte.

A Tiszánál egyesült muszka-osztrák sereg is végvonaglásában küzd a' lavinaként növekedő magyar seregek ellen.

Polgártársak!

Ütött a' nagy bosszúállás órája, melyben megmutathatjátok, mily hős elszántsággal 's önfeláldozással vívhat egy, a' legszen-
tebb jogaiban megsértett néprabló csordák ellenében.

Föl minden polgár, kinek karja fegyvert ragadni bír, 's mártsa azt a' zsarnok szívébe, ki hallatlan gátsággal gyilkolja testvéreinket, vesszőzteti honleányainkat, 's botoztatja a' szabadság vértanúit.

Vér és bosszú legyen lelketek leghőbb imája, míg egy császári rabló a' szabadság szent földét tiporja.

Klapka tábornok és fővezér küldött engem csapatommal közitekbe, hogy addig is, míg ő 30.000-re rúgó seregével hozzátok jöhet, honunk végképpeni megszabadítása elő munkáját veletek erélyesen megkezdhessem.

'S ti, lelkesebbjei, 's bölcsőbbjei a' népnek, ne nyugodjatok, míg polgártársaitok, mint honvéd, gerilla, vagy tömegbeni fölke-
lésben alakulva, földrázó viharként meg nem semmisíti a' gyáva ellent.

Viszontlátásra a' csatatéren!

Mednyánszky Sándor

őrnagy

Románd augustus 8. 1849.